

Календарь – тематик план

Дәр ес №	Үткөрү вакыты план/факт	Бүлек	Дәрес темасы	Планлаштырылган нәтижеләр			Контрол ь төрләре	Бәяләү матери аллары
				метапредмет	предмет	шәхси		
1		Борын- борын заманда	Акыллы сүзгә ни житә!	Халык авыз ижатын тарих белән бәйләп өйрәтү	Халык авыз ижатына гомуми күзаллау ясау	Укучыларда үткәнебезгә, тарихыбызга карата игътибар тәрбияләү.		
2			Белмәгәнгә әкият, белгәнгә чын.	Татар һәм рус әкиятләрен чагыштырып өйрәнү.	Халык авыз ижатына гомуми күзаллау ясау, әкият турында белем алу.	Укучыларда үткәнебезгә, тарихыбызга карата игътибар тәрбияләү.		
3-4			Яхшылыкка каршы яхшылык.	Укыган буенча кирәкле мәгълүматны аерып ала белү.	“Ак бүре” әкиятен укып үзләштерү, аның кайсы төргә керүен билгеләү.	Балаларда табигатькә карата сакчыл караш тәрбияләү, табигатьгә үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен ныгыту, яхшылык эшләргә өндәү.		
5			Булма син төлке, булырсың көлке.	Уңай һәм тискәре сыйфатларны билгели белү, чагыштырып нәтижә ясый белү.	Абзар ясаучы төлкә” татар халык әкиятен өйрәнү	Балаларда намуслылык, гаделле к сыйфатларына карата хөрмәт тәрбияләү.		

6			Ана дигән хэзинә.	Кирәкле мәгълүматны аерып алып, чагыштырып нәтижә ясый белү.	“Өч кыз” татар халык әкиятен өйрәнү, эчтәлеген үзләштерү, кызларга сыйфатнамә бирү.	Балаларда ата-анага, олыларга карата хөрмәт тәрбияләү.		
7			Борын-борын заманда ... (Кабатлау дәресе)	Халык ижатының бай мирасын өйрәнү, әхлак һәм эстетик тәрбия бирү.	Әкият нанрын кабатлау, аның төрләргә бүленешенен принципларын истә калдыру.	Укучыларда әкиятләргә мэхәббәт тәрбияләү, сөйләм культурасын үстерү		
8		Әкият яздым – укыгыз...	Яшәгән ди, булган ди...	Билгеле күрсәтмә нигезендә эшли фелү, нәтижә ясау.	Язучының тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә бирү, “Патша белән карт” әкиятен өйрәнү; автор әкиятен, әдәби герой төшенчәләрен аңлату.	Балаларда кешелеклелек, намуслылык, гаделлек сыйфатларына карата хөрмәт тәрбияләү.		
9			Юк дип әйтмә, бардыр ул...	Рус әдәбияты белән чагыштырып мифик образлар сәтләнгән әсәрләрен анализлау.	– Г. Тукайның тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә үзләштерү, “Су анасы” әкиятен өйрәнү; шигъри әсәр, әкият-поэма төшенчәләрен	укучыларга әсәрдән чыгып кеше әйберен сораусыз алырга ярамаганлыкны аңлату		

					аңлату;			
10			Б.Әлменов “Су анасы” картинасы	Укучыларда рәсем сәнгате аша эстетик зәвык тәрбияләү. .	Рәссам Б.Әлменовның тормыш юлы һәм ижаты турында дәрәслектәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу; рәсем сәнгате турында сөйләү.	Балаларда табигатьнең матурлығына соклану, рәсем сәнгатенә карата кызыксыну уяту.		
11			Әкиятче бездә кунакта	Укучыларда театр сәнгате аша әкиятләр укуга кызыксыну уяту.	Язучының тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә бирү, “Гафият турында әкият” әсәрен өйрәнү, әкият-пьеса, драма әсәре төшенчәсен аңлату.	Балаларда үз - үзләренә карата җаваплылык , олыларны хөрмәт итү хисе тәрбияләү.		
12			Әкияттә кунакта	Укучыларда эстетик зәвык тәрбияләү.	«Әкият» курчак театры турында дәрәслектәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу.	Балаларда театр сәнгатенә карата кызыксыну, ихтирам уяту.	Тест №1	
13		Хыял канатларын да	Хаталар өстендә эш Әкият тә түгел, чын да түгел...	Укучыларда галәмне өйрәнүгә, астрономия фәнненә кызыксыну уяту.	А.Тимергалинның тормыш юлы һәм ижаты белән танышу , “Сәер планетада” әсәрен	Әсәрдәге вакыйгалар аша балаларда җаваплылык хисләре тәрбияләү.		

					уку, эчтәлекне үзләштерү.			
14		Белем баскычлары	Белем – бәхет ачкычы.	Татар әдәбиятының үсешен тарих белән бәйләп өйрәнү.	“Белемгә омтылу” белешмәсен уку ; татар халкының белемле булуы турында сөйләшү, мәгърифәтчелек хәрәкәте төшенчәсен аңлату.	Балаларда белемгә омтылыш тәрбияләү.		
15			Укытучылар мәктәбе Казан университеты.	Укучыларда белем алуга, укымышлы булуга кызыксыну уяту.	Казанның Татар укытучылар мәктәбе турында уку ; татар халкының белемле булуы турында сөйләшү.	Балаларда белемгә омтылыш ,укытучы һөнәренә ихтирам тәрбияләү.		
16			Галим кешене кадерләргә онытма!”	Укыган эсәренә бүгенге көн, көндәлек тормыш белән бәйләнештә күзаллы белү .	Г. Исхакыйның “Мөгаллим” эсәрен уку, эчтәлекне үзләштерү;	Балаларда укытучылар хезмәтенә ихтирам тәрбияләү.		
17-18		Балачак – хәтерләрдә мәңге калачак...	Исемдә калганнар	Шагыйрьнең авыр тормышта үсүен укучыларга аңлату.	Г.Тукайның “Исемдә калганнар”автобио график эсәре аша укучыларны аның балачагы белән таныштыру.	Укучыларда эти-әниләргә карата ихтирам тәрбияләү.		

19			Бөек Тукай һәм Бәләкәй Апуш	укучыларда эстетик зэвык тәрбияләү.	Рәссам Х. Казаковның тормыш юлы һәм ижаты турында дәрәсләктәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу; рәсем сәнгате турында сөйләү;	балаларда Г.Тукайның балачагына, рәсем сәнгатенә карата кызыксыну уяту.		
20			Һәйкәлләрдә — хәтер.	Укучыларда эстетик зэвык тәрбияләү.	Габдулла Тукайның Кырлайдагы музеедәрәсләктәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу.	Балаларда Г.Тукай белән бәйлә истәлекләргә карата кызыксыну, ихтирам уяту.		
21			Салават күперә – бәхет күперә	Командада эшләргә, проект эше башкарырга өйрәнү.	“Салават күперә” журналы белән таныштыру, сөйләм телен үстерү.	Татар телен өйрәнүгә кызыксыну булдыру, үзара сөйләшеп күмәк эшләргә өйрәтү.	Тест №3	
22- 23		Ватаным өчен!	Хаталар өстендә эш “Әгәр мин тылсымчы булсам...”	Укучыларга әсәрен фантастик мажара стилендә бирелешен аңлату.	Язучының тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә бирү, “Рәстәм мажаралары” әсәрен өйрәнү; чагыштыру	Укучыларны тормышта уяу булырга, эти-эни сүзен тыңларга, олыларны хөрмәт итәргә өйрәтү.		

					төшенчәсен аңлату.			
24			Мин сине шундый сагындым...	Балаларга язучының патриот шагыйрь икәнлеген, каһарман сугышчы булуын аңлату.	Муса Жәлилнең “Сагыну” шигырен өйрәнү, язучының патриот шагыйрь икәнлеген, каһарман сугышчы булуын аңлату.	Балаларда азатлык өчен көрәшүче сугышчыларга карата ихтирам тәрбияләү.		
25			Муса Жәлил “Алтынчәч”	укучыларда эстетик зәвык тәрбияләү; М. Жәлилнең татар театр сәнгате үстерүдәге эшчәнлеген аңлату;	Муса Жәлилнең “Алтынчәч” әсәрен өйрәнү;	балаларда татар халкының тарихына карата кызыксыну уяту.		
26			Опера ничек туа? Муса Жәлил исемдәге Татар дәүләт академия опера һәм балет театры.	Кучыларда эстетик зәвык тәрбияләү.	Композитор Нәжип Җиһановның тормыш юлы һәм ижаты турында дәреслектәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу;	Балаларда татар музыкасына карата кызыксыну уяту.		
27			Кыр казы”	Сугыш кырларында илебездә азатлыгы өчен кан коелуның мәгънәсен укучыларга аңлату.	Фатих Кәримнең тормыш юлы һәм ижаты турында белешмәне үзләштерү, Фатих Кәримнең “Кыр	Укучыларда азатлык өчен көрәшкән сугышчыларга карата ихтирам тәрбияләү.		

					казы”шигырен өйрөнү.			
28			Аталы-уллы солдатлар	Укыганны гомумиләштерә, нәтижә ясый, иң мөһим мәгълүматны аерып ала белү.	Ш.Галиевнең тормыш юлы һәм ижаты турында белемнәрне үзләштерү, шагыйрьнең “Аталы-уллы солдатлар” балладасын өйрөнү; баллада төшенчәсен аңлату.	укучыларда илебез халкының фашистларга каршы гомерләрен дә кызганмыйча көрәш алып барулары турында фикер алышу,аларга багышланган истәлекләргә сакчыл караш тәрбияләү.		
29			Дәрес-проект Беркем дә, бер нәрсә дә онытылмый...	Команда белән эшләү күнекмәләрен булдыру.	Әдәбиятта сугыш сурәтләнешен баяләү.	Укучыларда көрәшчеләргә ихтирам, үз эшен белән горурлану хисләрен үстерү, дәрәс баяләү күнекмәләре булдыру.		
30		Кояшлы ил – бәхет иле	“Бәхет кайда була?”	Укучыларга хезмәтнең,тырышлыкның бәхет чыганагы икәнлеген аңлату.	Шагыйрь Нәби Дәүлинең тормыш юлы һәм ижаты турында белемнәрне үзләштерү, “Бәхет	Балаларда хезмәткә,хезмәт кешесенә ихтирам тәрбияләү.		

					кайда була?” шигырен өйрәнү.			
31- 32			Минем холкым – минем язмышым.	Укылганнардан нәтижә ясап, тормышта куллану .	Фатих Хөснинең “Чыбыркы”әсәрен уку, эчтәлекне үзләштерү,сюжет элементларын өйрәнү.	Әсәрдәге вакыйгалар аша балаларда жаваплылык хисләре тәрбияләү.		
33		Кеше табигать - баласы	Табигать кочагында.	Укучыларга экологик тәрбия бирү.	Шагыйрьнең тормыш юлы һәм ижаты турында белешмә бирү, “Табигать кочагында” әсәрен өйрәнү.	Балаларда табигатькә карата сакчыл караш тәрбияләү, табигатьтә үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен ныгыту.		
34			4нче чирекне йомгаклау өчен тест эше				тест	

			Хаталар өстендә эш Жир-анабыз рәсемнәрдә. Рәссам Иван Иванович Шишкин	Рәсем сәнгатенә карата кызыксыну уяту.	Рәссам И. И. Шишкинның тормыш юлы һәм ижаты турында дәреслектәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу; рәсем сәнгате турында сөйләү.	Балаларда табигатьнең матурлыгына соклану, рәсем сәнгатенә карата кызыксыну уяту.		
35		Эш беткәч, уйнарга ярый	Кызык чаклар...	Төрле фәннәрне бәйләп өйрәтү	Л.Лерон ижаты белән танышу	Әдәбиятның тәрбия бирү, тормышка эзерләү дәресе булуын аңлату		

Укытучы өчен кулланма

1. Татарча да яхшы бел. 1-2 бүлек Р.Р.Нигматуллина Казан.Тат кит нәш,2015
2. Татар теле .7 класс Асылгәрәева Р.Ә. М.З.Зиннәтова 2010
3. Әдәбият .7 класс.Ф.Мусин, Закиржанов. 2011
4. Татарча да яхшы бел.Ф.С. Фәйзова,В.А.Яковлева Р.Р.Нигматуллина Казан.Тат кит нәш,2015 -8класс
5. Татарча да яхшы бел. Контроль тестлар һәм текстлар
Ф.С. Фәйзова,В.А.Яковлева Р.Р.Нигматуллина Казан.Тат. кит. Нәш.,2014
6. Татар әдәбияты. 5 класс. Мотыйгуллина Ә.Р.,Ханнов Р.Г, Хисмәтова Л.К Мәгариф Вақыт нәшрияты 2014
7. Татар әдәбияты. Эш дәфтәре. 5 класс. Мотыйгуллина Ә.Р.,Ханнов Р.Г, Хисмәтова Л.К Мәгариф Вақыт нәшрияты 2014
- 8.
9. Татар теленнән күнегүләр һәм тестлар. Харисов Ф. Ф. , Халисова Ч. М. – Казан: Яңалиф, 2009
10. Урта мәктәптә татар теле укыту. Фонетика һәм морфология. Максимов Н. В. – Казан: Мәгариф, 2004.

11. Хәзерге татар әдәби теле. Сафиуллина Ф. С. – Казан: Мәгариф, 2002

12. Хикмәтле дә, бизәкле дә туган тел. –Казан: Мәгариф, 1998

13. Татар теле. Лексикология. Таблицалар, схемалар, анализ үрнәкләре, күнегүләр, сүзлекчә. Югары сыйныф укучылары һәм студентлар өчен. Г. Р. Галиуллина. – Казан: Мәгариф, 2007.

14. Исемнәрдә - ил тарихы. Фирдәвес Гарипова. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1994.

Өстәмә әдәбият: Я.Х.Әбдрәхимова “Татар теленнән бәйләнешле сөйләм үстерү дәресләре”.

Татар теле: татар телендә төп гомуми белем бирү мәкт. 5 нче с-фы өчен д-лек/ Ч.М. Харисова, Н.В. Максимов, Р.Р. Сәйфетдинов. - Казан: Татар. кит. нәшр.2012